

Onderwerken vanggewas

Het gebruik van glyfosaat staat, mede onder invloed van de publieke opinie onder druk. We willen graag dat een verantwoord middelengebruik mogelijk blijft. We zoeken daarom naar mogelijke alternatieven en stimuleren het gebruik van deze alternatieven. Tegelijk werken we aan heldere voorlichting burgers om zo begrip en kennis te verhogen.

Partners in deze aanpak zijn onder meer LTO Noord, Cumela en De Innovatie Coöperatie, waarmee samen gezocht wordt naar alternatieven. Inmiddels wordt er in Oost Nederland met de Vereniging Vruktbare Kringloop Achterhoek en Liemers en Vruktbare Kringloop Overijssel al in de praktijk onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor mechanische vernietiging van vanggewassen.

'Bodemleven stimuleren'

Jelger Zielhorst
Melkveehouder, Hengelo

Het vanggewas doodspuiten heeft Jelger Zielhorst, melkveehouder in Hengelo (Gld) nog nooit gedaan. Toch was ook hij blij met de prijs die hij won voor het mechanisch onderwerken van het vanggewas. Het was namelijk een mooie kans om alternatieven te bekijken. Zelf gebruikt hij altijd de vaste tand cultivator om het vanggewas -meestal italiaans raaigras en soms winterrogge- onder te werken. Daarna volgt de bemesting met de bouwlandinjecteur en wordt het perceel geploegd. "We zijn heel bewust met de bodem bezig en willen het bodemleven stimuleren, daar hoort het doodspuiten van je vanggewas gewoon niet bij. Ik doe het alleen als het echt niet anders kan, maar met de cultivator hebben we eigenlijk altijd hele goede resultaten."

Dit jaar werd zijn vanggewas door de loonwerker met de schijveneg bewerkt. Zielhorst is hier zeker over te spreken: "Het werkt perfect, de schijveneg snijdt het gras

Prijs

In het voorjaar van 2020 hebben 15 deelnemers van Vruktbare Kringloop Overijssel en 15 deelnemers van Vruktbare Kringloop Achterhoek een prijs gewonnen: het mechanisch onderwerken van hun vanggewas. Deze prijs werd mede mogelijk gemaakt door LTO Noord Fondsen.

Vanggewas

- Tijdig vernietigen om optimaal te profiteren van mineralen
- Groei stoppen door goede scheiding van bovengrondse en ondergrondse delen
- Homogene verwerking in de bodem noodzakelijk
- Bij voorkeur in één mechanische bewerking vernietigen

echt kapot, dat zie je direct. Het oogt alleen wel allemaal wat ruiger, maar na het bemesten en het ploegen ligt het er nu echt weer heel goed bij."

Het enige nadeel ziet de melkveehouder in de zware machine. Een nat voorjaar maakt het er dan niet makkelijker op. "Voor de beste keuze ben je afhankelijk van de omstandigheden op het land, je grondsoort, de ligging van het perceel en hoe het gewas er op staat. Maar het is een illusie dat het in één werkgang kan. Je hebt echt minimaal twee nodig, maar als je het spuiten als bewerking beschouwt, dan heb je ook bij het gebruik van glyfosaat minimaal twee bewerkingen."

'Schijveneg beste alternatief'

Martin Bosch

Loonbedrijf Bosch,
Hengelo

De schijveneg is volgens Martin Bosch van loonbedrijf Bosch het beste alternatief voor een chemische vernietiging van het vanggewas. "De machine snijdt goed en maakt alleen de toplaag los. Het is een mooie combinatie van een niet te diepe en toch kerende bewerking." De schijveneg is uitgerust met kartelschijven. Het voordeel is het grote indringende vermogen waardoor de bewerking net even wat makkelijker gaat. Toch denkt Bosch wel na over een eventuele aanpassing. "Volgend jaar willen we aan de slag met een soort voorrol om het gewas al voor de eg wat kapot te maken." Zeker in een jaar met een forse gewasopstand verwacht hij hiervan voordelen.

Verder is het advies ook van Bosch, om vooral op tijd te beginnen. "Je bent dan op tijd voordat het vanggewas zich in het voorjaar nog echt goed kan ontwikkelen en er is voldoende tijd om te zorgen dat de stikstof weer beschikbaar is voor het hoofdgewas. Als je maar vroeg genoeg bent, dan kun je het wel in een keer doen, maar als het tegenzit heb je soms wel twee tot drie keer nodig. Het ligt echt aan de omstandigheden en het gewas dat erop staat."

'Meer praktijkervaring nodig'

Gerjan Hilhorst

Melkveeproefbedrijf De Marke
(WUR locatie)

Het gebruik van glyfosaat ligt onder vuur. Is het niet de publieke opinie, dan zijn het wel de ketenpartijen die het gebruik van glyfosaat voor de vernietiging van vanggewassen verbannen. Het enige alternatief is mechanisch onderwerken, maar daarvoor is er nog geen eensluitend advies. "We weten nog lang niet alles. Welk systeem past het beste bij welk type weer, bodem en vanggewas? We hebben nog veel meer praktijkervaring nodig", aldus onderzoeker Gerjan Hilhorst van WUR-locatie de Marke.

Belangrijk bij een goede vernietiging van het vanggewas is dat de groei echt wordt gestopt. Een tweede bewerking blijft anders nodig. De boven- en ondergrondse delen van de plant moeten goed worden gescheiden. "De vraag is natuurlijk welke bewerking daarvoor het beste past. En dat is echt heel situatie afhankelijk. Een lang gewas moet eerst kort worden gemaakt én het gewas moet egaal in de bovenlaag van de bodem worden verwerkt. Een goede vernietiging van het vanggewas begint dus altijd met kijken naar je gewas en bodem en met goed overleggen met je loonwerker."

De extra uitdaging schuilt in het aantal werkgangen. Mechanisch onderwerken lijkt in eerste instantie duurder. "Maar je moet niet vergeten dat je ook nadat je glyfosaat hebt gebruikt meestal nog een bewerking nodig hebt om het gewas goed homogeen in de bouwvoor te krijgen." Wanneer het dus lukt om mechanische vernietiging van het vanggewas in een werkgang te realiseren dan wordt het kostenplaatje heel anders. Om de stikstof die vrij komt goed te kunnen benutten voor het hoofdgewas moet het vanggewas half maart vernietigd zijn. Dat is een behoorlijke uitdaging, de bodem moet een tijdige bewerking immers ook toelaten.

Vereniging Vruchtbare Kringloop Achterhoek en Liemers

In VKA werken meer dan 300 leden en de partners LTO Noord, ForFarmers, FrieslandCampina, Rabobank, Waterschap Rijn en IJssel, Vitens, Provincie Gelderland, 8RHK ambassadeurs en Countus samen aan het verduurzamen van de regio Achterhoek en Liemers. Vruchtbare Kringloop wil agrarische ondernemers inspireren en faciliteren in het creëren en benutten van kansen om hun bedrijf verder te verduurzamen en zich klaar te maken voor de toekomst wat betreft bedrijfsresultaten, milieukwaliteit, waterbeheer, bodemvruchtbaarheid en omgeving.